

Het aanstellen van een kerkelijk werker

Kerkenraden besluiten steeds vaker een kerkelijk werker aan te stellen. Grotere gemeenten kunnen op die manier naast hun predikant(en) bijvoorbeeld een specialist in dienst nemen voor jongerenwerk of gemeenteopbouw. Soms wordt een kerkelijk werker benoemd als de predikantsplaats niet meer is te betalen. Dat gaat vaak goed, maar ook wel eens faliekant mis. Niet elke kerkenraad kent de regels. Hieronder volgen een aantal te maken afwegingen.

De Protestantse Kerk in Nederland stelt eisen aan degenen die predikant of kerkelijk werker willen worden. De aanstaande kerkelijk werker moet niet alleen beschikken over een HBO-opleiding (in de regel de opleiding Godsdienstpastoraal werk), maar moet ook ingeschreven zijn in het Register kerkelijk werkers. Deze inschrijving betekent dat iemand – na toetsing van kerklidmaatschap, opleidingsniveau en geschiktheid, en na gevolgde bijscholingen – de bevoegdheid is verleend om in de Protestantse Kerk in Nederland aan de slag te gaan als kerkelijk werker. Wie niet is ingeschreven in het register is niet benoembaar als kerkelijk werker (zie Generale Regeling kerkelijk werkers art. 4 en 5). Het Bureau kerkelijk werkers kan informatie verstrekken of een sollicitant is ingeschreven.

Kwaliteitsbewaking

Toch stellen gemeenten geregeld iemand aan die niet als kerkelijk werker is ingeschreven. Niet iedereen zal gevoelig zijn voor het argument dat het volgens de kerkorde niet mag. Er zijn echter ook andere overwegingen. De eis tot inschrijving heeft te maken met kwaliteitsbewaking. Zo krijgt de ingeschrevene die aan de slag gaat werkbegeleiding van een ervaren collega. Er speelt nog een ander punt: het aanstellen van onbevoegden komt het imago van de beroepsgroep kerkelijk werkers beslist niet ten goede. Wat is het nut van een vierjarige HBO-opleiding godsdienstpastoraal werk als je het werk ook zonder die beroepsopleiding kunt doen? Het aanstellen van een derdejaars student versterkt de indruk dat het behalen van het diploma een aardige bijkomstigheid is, maar niet strikt noodzakelijk om het werk op professionele wijze te kunnen doen.

De aanstelling van academisch gevormde theologen als kerkelijk werker vormt een verhaal apart. Het gaat dan om theologie-studenten die werkervaring willen opdoen of afgestudeerden die het ambt van predikant (nog) niet ambiëren. Ook in deze gevallen geldt dat benoeming volgens de kerkorde niet mogelijk is. Daar zijn redenen

Drs. Gert Noort (Foto: PKN)

voor. Zo bevordert het aanstellen van een academisch gevormde theoloog oneigenlijke concurrentie tussen de beroepsgroepen in de kerk. Bovendien beschikt de academisch gevormde theoloog over andere beroepscompetenties dan een kerkelijk werker. Met andere woorden: de universitaire geschoolde theoloog is voor ander werk opgeleid dan de predikant. Dat wordt te gemakkelijk vergeten. Een hogere opleiding betekent niet per definitie 'beter geschikt' voor de vacante functie.

Vragen om problemen

In advertenties in Kerkinformatie wordt soms gevraagd om een 'predikant/kerkelijk werker'. Kort door de bocht gezegd: dat is vragen om problemen, want de bevoegdheden van predikant en kerkelijk werker verschillen. Zowel de kerkenraad als de solliciterende kerkelijk werker kunnen zich hiermee fors in de vingers snijden. De kerkelijk werker komt namelijk in een onmogelijke positie terecht. De sollicitatiecommissie zal de kerkelijk werker vrijwel zeker vragen om voor te gaan in de kerkdiensten, terwijl deze daarvoor niet is opgeleid en evenmin de bevoegdheid heeft. De kerkelijk werker wil

de baan echter graag en zegt toe. Vervolgens komen kerkelijk werker en kerkenraad tot de ontdekking dat de synode slechts in een klein aantal situaties een preekconsent verstrekt. Bovendien mag de kerkelijk werker geen huwelijken inzegenen of sacramenten bedienen. Het is dus dringend gewenst dat de kerkenraad zorgvuldig afweegt wat hij van de beroepskracht verwacht en welke bevoegdheden daarvoor nodig zijn. De beide beroepsgroepen oproepen tot een sollicitatie leidt slechts tot verwarring, want de beroepscompetenties en bevoegdheden verschillen daarvoor te veel.

Tot slot: goed werkgeverschap vooronderstelt dat een deugdelijk contract wordt aangeboden. Ook daar gaat het af en toe mis. Het is gemakkelijk dit te voorkomen: op de website van de Protestantse Kerk in Nederland staan de modelcontracten voor kerkelijk werkers en alle benodigde informatie over de in onze kerk geldende arbeidsvoorwaarden (zie www.iob.pkn.nl/bkw, trefwoorden, arbeidsvoorwaarden).

Gert Noort is hoofd van het Bureau kerkelijk werkers in Driebergen.